การพัฒนารูปแบบการป้องกันแก้ไขปัญหายาเสพติดในสถานศึกษา สังกัดเทศบาลนครสุราษฎร์ธานี

DEVERLOPMENT OF A METHOD FOR PREVENTION AND SOLUTION TO DRUG PROBLEMS IN EDUCATIONNAIL INSTITUTION UNDER SURAT THANI MUNICIPALITY

[1]รณกร พรหมอุบล และ [2]โสภณ เพ็ชรพวง

[1]Ronnakon Pormoubol and [2]Sopon Pechrpuang

มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี, ประเทศไทย

Suratthani Rajabhat University, Thailand.

[1]Ronnakon_P@gmail.com,

Received: September 24, 2023; **Revised**: November 28, 2023; **Accepted**: December 31, 2023

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) เพื่อศึกษาสภาพการดำเนินงานการป้องกันแก้ไขปัญหายาเสพติดในสถานศึกษาสังกัดเทศบาลนครสุราษฎร์ธานี 2) เพื่อพัฒนารูปแบบการป้องกันแก้ไขปัญหายาเสพติดในสถานศึกษาสังกัดเทศบาลนครสุราษฎร์ธานี 3) เพื่อประเมินความเหมาะสมและเป็นไปได้ของรูปแบบการป้องกันแก้ไขปัญหายาเสพติดในสถานศึกษาสังกัดเทศบาลนครสุราษฎร์ธานี ผลการวิจัยพบว่า 1) สภาพปัจจุบันของการดำเนินงานการป้องกันแก้ไขปัญหายาเสพติดในสถานศึกษา สังกัดเทศบาลนครสุราษฎร์ธานี โดยรวมและรายด้านมีการปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง เรียงลำดับได้ดังนี้ ด้านการป้องกันยาเสพติด และด้านการแก้ไขปัญหายาเสพติด 2) ผลการพัฒนารูปแบบการป้องกันแก้ไขปัญหายาเสพติดในสถานศึกษาสังกัดเทศบาลนครสุราษฎร์ธานี ประกอบด้วย ตอนที่ 1 บทนำ ตอนที่ 2 รูปแบบการป้องกันแก้ไขปัญหายาเสพติดในสถานศึกษาสังกัดเทศบาลนครสุราษฎร์ธานี ประกอบด้วย 4 ส่วน ได้แก่ส่วนที่ 1 หลักการและวัตถุประสงค์ ส่วนที่ 2 ขั้นตอนการปฏิบัติงาน ส่วนที่ 3 กระบวนการและขั้นตอน ส่วนที่ 4 เงื่อนไขความสำเร็จ ตอนที่ 3 การดำเนินงานตามรูปแบบการป้องกันแก้ไขปัญหายาเสพติดในสถานศึกษาสังกัดเทศบาลนครสุราษฎร์ธานี โดยการตรวจสอบด้านความเหมาะสม ด้านความถูกต้องของรูปแบบและคู่มือรูปแบบจากผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 ท่าน โดยวิธีการเลือกแบบเจาะจง (Purposive sampling)

[1] นักศึกษา, คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี

[2] ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี

ประเมินด้านความเหมาะสมและความถูกต้องของรูปแบบ เพื่อหาคุณภาพเครื่องมือ ได้ผลประเมินความสอดคล้องเชิงเนื้อและความถูกต้องของรูปแบบ พบว่ามีค่าดัชนีความสอดคล้องตั้งแต่ 0.80-1.00 ผลการประเมินการใช้รูปแบบการป้องกันแก้ไขปัญหายาเสพติดในสถานศึกษาสังกัดเทศบาลนครสุราษฎร์ธานี พบว่า ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานความเหมาะสม ความเป็นไปได้ และความเป็นประโยชน์ของรูปแบบการป้องกันแก้ไขปัญหายาเสพติดในสถานศึกษาสังกัดเทศบาลนครสุราษฎร์ธานีโดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านความมีประโยชน์มีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมาคือด้านความเป็นไปได้ และด้านความเหมาะสมตามลำดับ

คำสำคัญ : การพัฒนารูปแบบ, รูปแบบการป้องกันแก้ไขปัญหายาเสพติดในสถานศึกษาสังกัดเทศบาลนครสุราษฎร์ธานี

Abstract

The objectives of this research were 1) to study the operational condition of drug prevention and problem solving in educational institutes under Surat Thani Municipality 2) to develop a prevention model to solve drug problems in educational institutes under Surat Thani Municipality 3.) to assess the appropriateness and feasibility of a prevention model for solving drug problems in educational institutions under Surat Thani Municipality.

The results of the research were as follows: 1) The current state of the drug prevention and problem solving operations in educational institutions under Surat Thani Municipality Overall and in each aspect, the practice was at a moderate level. Can be sorted as follows: drug prevention and solving drug problems. 2) The results of the development of a prevention model for solving drug problems in educational institutes under Surat Thani Municipality consisted of Part 1 Introduction Part 2 Prevention model for solving drug problems in educational institutions under Surat Thani Municipality consisted of 4 parts: 1 Principles and Objectives Section 2 Operating Procedures Section 3 Processes and Procedures Section 4 Conditions for Success. Part 3 Implementation according to the model of prevention and solving drug problems in educational institutions under Surat Thani Municipality by checking the suitability The correctness of the model and the pattern manual from 5 experts by purposive sampling method were evaluated on the suitability and correctness of the model. to find tool quality The results were assessed for the texture consistency and the validity of the model. It was found that the conformity index values ranged from 0.80-1.00 3) The results of the evaluation of the use of the model. It was found that the mean and standard deviation were appropriate. possibility And the overall utility of the drug prevention model in the educational institutions under the Surat Thani Municipality was at a high level. When

considering each aspect, it was found that The usefulness aspect was the highest average. followed by the possibility and appropriateness respectively

Keywords : model development, model to solve drug problems in educational institutions under Surat Thani Municipality

บทนำ

ยาเสพติดนับได้ว่าเป็นปัญหาใหญ่และเป็นภัยคุกคามกับประชากร โดยเฉพาะประชากรที่เป็นเยาวชน และทำให้เกิดผลเสียหายต่อระบบเศรษฐกิจ สังคม และความมั่นคงของทุกประเทศในโลก ประเทศไทยเราเองก็เช่นกัน ยาเสพติดได้แพร่ระบาดและเป็นปัญหาต่อสังคมโดยเฉพาะเยาวชนของไทยตั้งแต่อดีตมาจนถึงปัจจุบัน แม้รัฐบาลทุกรัฐบาลที่เข้ามาบริหารประเทศ มีนโยบายปราบปรามและป้องกันแก้ไขปัญหายาเสพติดอย่างจริงจัง มีบทลงโทษรุ่นแรงต่อผู้ค้าหรือผู้จำหน่าย แต่ปัญหายาเสพติดก็มิได้หมดไปจากสังคม ยังคงสร้างปัญหาให้กับเยาวชนไทยตลอดเวลา

ปัญหายาเสพติดที่เป็นภัยคุกคามต่อสังคมไทย นับวันจะทวีความรุนแรงมากขึ้นในระยะที่ผ่านมารัฐบาลจะพยายามหาแนวทางแก้ไขปัญหาโดยการกำหนดนโยบายและแผนที่ชัดเจน และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินการป้องกันและปราบปรามอย่างเต็มที่ แต่มีลักษณะต่างฝ่ายต่างทำ เน้นการดำเนินงานในเชิงรับและขาดความยืดหยุ่น รวมทั้งยังไม่เปิดโอกาสให้ทุกฝ่ายในสังคมเข้ามามีส่วนร่วมมากันประกอบกับปัจจัยที่เอื้อต่อการเกิดการแพร่กระจายของยาเสพติดที่ยังมีอยู่และขยายตัวอย่างต่อเนื่อง ส่งผลให้ยาเสพติดยิ่งขยายตัวกลายเป็นภัยคุกคามที่กัดกร่อนบ่อนทำลายสังคมไทย และส่งผลกระทบ ทั้งต่อตัวบุคคลและสังคมโดยรวมต่อพัฒนาการทางกาย จิต ประสาท และทำลายสมองของเด็ก เยาวชน และแรงงานที่เป็นพลังสำคัญในอนาคต

ปัญหายาเสพติดมีความเกี่ยวพันหรือเป็นสาเหตุให้เกิดอาชญากรรมประเภทอื่น ๆ เช่น การวิ่งราว ลักทรัพย์ เพื่อหาเงินมาใช้ในการซื้อยาเสพติดการคลุ้มคลั่ง จนทำให้เกิดการทำร้ายร่างกายผู้บริสุทธิ์ การสร้างความเดือดร้อนให้ประชาชนทั่วไปรวมทั้งให้เกิดปัญหาต่อครอบครัว ปัญหาต่อโรงเรียน และปัญหาต่อชุมชน ซึ่งโรงเรียนเป็นความคาดหวังของสังคมในการสร้างและพัฒนาผู้เรียนให้เป็นคนเก่ง คนดี และมีความสุข เป็นทรัพยากรที่มีคุณภาพของสังคม ซึ่งในอดีต คำว่า บวร ที่หมายถึง บ้าน วัด โรงเรียน มักมีการประสานทำหน้าที่ในบริบทของแต่ละส่วนได้อย่างสอดคล้อง แต่จากการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นในภูมิภาคต่างๆ ในโลกไม่ว่าการเปลี่ยนแปลงทางสังคม เศรษฐกิจ หรือสิ่งแวดล้อมจากสังคมเกษตร สู่สังคมอุตสาหกรรม มาสู่รูปแบบสังคมเทคโนโลยี เกิดการสื่อสารที่ไร้พรมแดน ทำให้การบริหารจัดการมีความซับซ้อนมากขึ้นและเนื่องจากการเปลี่ยนแปลงเป็นสิ่งที่ไม่อาจหลีกเลี่ยงได้จึงส่งผลกระทบต่อปัจจัยแวดล้อมต่อเนื่องกันเป็นลูกโซ่กลายเป็นภาวการณ์เปลี่ยนแปลงที่สามารถพลิกเปลี่ยนแนวทางการดำเนินชีวิตของผู้คนที่ดำรงอาศัยอยู่ในสังคมนั้น ๆ ได้

สถานศึกษาก็เช่นกัน ผู้บริหารโรงเรียนต้องพบกับความท้าทายในการบริหารจัดการในทุกมิติ จะต้องบริหารจัดการสถานศึกษาให้สามารถผ่านเกณฑ์การประเมิน ตลอดจนเกณฑ์ตัวชี้วัดของ

กระทรวงศึกษาธิการ แล้วยังต้องสามารถตอบคำถามของชุมชนและสังคมได้ว่ามีประสิทธิผลในการพัฒนาผู้เรียนได้แค่ไหนผู้บริหารโรงเรียนมีหน้าที่ในการบริหารจัดการโรงเรียนที่จะต้องพัฒนาเยาวชนให้มีคุณภาพ แต่การพัฒนาเยาวชนมีคุณภาพย่อมต้องเกิดจากปัจจัยต่าง ๆ ประกอบกัน โดยเฉพาะในโรงเรียนที่จะต้องมีบุคคลากร งบประมาณ การจัดการ ซึ่งการบริหารจัดการประกอบไปด้วย การวางแผนการจัดโครงสร้างองค์การ การนำและการควบคุมในด้านบุคลากรและทรัพยากรอื่นๆ ในการบรรลุเป้าหมายอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล สอดคล้องกับ Dessler (2004) ที่กล่าวว่า การบริหาร คือ การที่ผู้บริหารวางแผน จัดองค์กร การนำ และควบคุมการทำงาน ให้บรรลุวัตถุประสงค์ขององค์การเช่นเดียวกับ Gulick and Urwick (1937) ได้เสนอแนวความคิดเกี่ยวกับการบริหารงานไว้ 7 ด้าน เรียกย่อๆ ว่า POSDCoRB ประกอบไปด้วย การวางแผน (Planning) การจัดองค์การ (Organizing) การจัดบุคคลากรปฏิบัติหน้าที่ (Staffing) การอำนวยการ (Directing)การประสานงาน (Coordinating) การรายงาน (Reporting) และการงบประมาณ (Budgeting) โดยแนวคิดกระบวนการบริหารที่ใช้ POSDCoRB เป็นกรอบ ในการบริหารจัดการได้รับความนิยมอย่างแพร่หลายเนื่องจากครอบคลุมในหลายมิติทั้งเรื่องของระบบงาน บุคลากร นอกจากนี้ยังมีคำกล่าวว่า การบริหารเป็นทั้ง ศาสตร์ และศิลป์ การที่ผู้บริหารวางแผน จัดองค์กร การนำ และควบคุมการทำงาน ให้บรรลุวัตถุประสงค์ขององค์การคือศาสตร์ในการบริหาร ส่วนผู้บริหารจะบริหารทุกอย่างได้เกิดผลแค่ไหนก็คงต้องอาศัยภาวะผู้นำของตนเอง ดังที่ (Daft1999) กล่าวว่า ภาวะผู้นำหมายถึงความสามารถของคนที่เป็นผู้นำในการใช้อิทธิพล ที่สามารถโน้มน้าวบุคคลอื่นเพื่อนำไปสู่การบรรลุเป้าหมายขององค์กร ดังนั้น เมื่อกล่าวถึงภาวะผู้นำต้องประกอบไปด้วยองค์ประกอบ 3 ประการ คือ ผู้นำกับผู้ตาม การโน้มน้าวหรืออิทธิพล และเป้าหมายขององค์กร

การบริหารจัดการสถานศึกษานอกจากจะเกี่ยวข้องกับปัจจัยภายในสถานศึกษาเองแล้วยังมีปัจจัยจากภายนอกที่ยากต่อการควบคุมไม่ว่าจะเป็นปัญหาทางเศรษฐกิจของแต่ละครอบครัวของนักเรียน และปัญหาสังคมอีกหลากหลายประกอบกับนักเรียนที่ยังเป็นเยาวชนก็มีธรรมชาติที่แตกต่างกับผู้ใหญ่ เช่น ชอบลอง ชอบตามเพื่อน เป็นต้น ซึ่งการจะพัฒนานักเรียนให้เป็นบุคคลที่มีคุณภาพ ทั้งด้านร่างกายจิตใจ สติปัญญา มีคุณธรรมจริยธรรม และมีชีวิตที่สมบูรณ์ตามที่สังคมมุ่งหวังโดยผ่านกระบวนการศึกษานั้น นอกจากผู้บริหาร ครู แล้วผู้ที่มีบทบาทที่เกี่ยวข้องโดยตรงกับผู้เรียน คงจะเป็นผู้ปกครองที่เลี้ยงดูนักเรียนและยังมีชุมชน สิ่งแวดล้อมที่อยู่อาศัย ดังนั้น ทุกฝ่ายจะต้องมีส่วนร่วมในการดำเนินการด้วยการส่งเสริมสนับสนุนนักเรียนตลอดจนมีการป้องกันและช่วยเหลือแก้ปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นกับนักเรียนก็เป็นสิ่งสำคัญเช่นกันนักเรียนหรือก็คือเยาวชนที่เป็นที่รักของผู้ปกครอง เป็นความหวังของสังคมในการที่จะเจริญเป็นพลเมืองที่มีคุณภาพของประเทศทุกฝ่ายจึงต้องช่วยกันดูแลป้องกัน แก้ไขให้ห่างไกลจากปัญหาต่างๆ โดยเฉพาะในปัจจุบันปัญหาหนึ่งที่สังคมเป็นห่วงจนทุกรัฐบาลต้องประกาศเป็นวาระแห่งชาติคือ ปัญหาเรื่องยาเสพติดที่แพร่ระบาดในกลุ่มเยาวชนซึ่งอยู่ทั้งในสถานศึกษา และนอกสถานศึกษา เป็นการบั่นทอนทรัพยากรมนุษย์ที่เป็นกำลังสำคัญของชาติอย่างมาก

เทศบาลนครสุราษฎร์ธานี รับผิดชอบสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จำนวน 5 โรงเรียน โดยมีจำนวนนักเรียนปีการศึกษา 2563 ทั้งหมด 5,827 คน โดยโรงเรียนในสังกัดเทศบาลนครสุราษฎร์ธานี มีผู้บริหารสถานศึกษาจำนวน 17 คน พนักงานครูเทศบาลรวม จำนวน 255 คน พนักงานจ้างรวมจำนวน 171 คน รวมมีบุคลากรที่ปฏิบัติงานในสถานศึกษาทั้ง 5 โรงเรียนทั้งสิ้น 443 คน จากผลการสำรวจสภาพปัญหาความประพฤตินักเรียน และพฤติกรรมการติดยาเสพติดพบว่า สาเหตุของการเริ่มเข้าไปใช้ยาเสพติดของวัยรุ่นยังเป็นเรื่องของความอยากรู้อยากลองในสิ่งที่แปลกใหม่ร่วมกับอีกปัญหาหนึ่งคือการตามเพื่อน วัยรุ่นสนใจเพื่อน อยากทำตามหรืออยากจะทำอย่างที่เพื่อนทำจนกระทั่งกลายเป็นแฟชั่น ปัจจุบันมีเยาวชนบางคนหันเข้าไปหายาเสพติดเพียงเพราะรู้สึกว่าใครใครเขาก็ทำกันดูจะเป็นเรื่องธรรมดาในสังคมปัจจุบัน (โรงเรียนเทศบาล 4 วัดโพธาวาส,2562) ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า ในปัจจุบันเด็กและเยาวชนเป็นกลุ่มประชากรที่มีความเสี่ยงและมีโอกาสที่จะตกเป็นเหยื่อเข้าสู่วงจรของปัญหายาเสพติดอย่างมาก เป็นภัยที่น่ากลัวขยายตัวลุกลามเข้าสู่รั้วโรงเรียนจนเป็นที่น่าเป็นห่วงว่าหากไม่ได้ดำเนินการแก้ไขปัญหาอย่างเร่งด่วนอาจจะสายเกินไป สำหรับเด็กและเยาวชน ซึ่งทำให้เป็นอุปสรรคสำคัญต่อการพัฒนาประเทศชาติในอนาคต สถานศึกษา มีหน้าที่ในการพัฒนาผู้เรียนให้เป็นเยาวชนที่มีคุณภาพเก่ง ดี มีสุข และห่างไกลยาเสพติด เป็นทรัพยากรที่ดีของชาติต่อไป ซึ่งกระบวนการการบริหารจัดการโรงเรียนนั้นนับเป็นส่วนสำคัญที่จะเป็นกลไกในการขับเคลื่อนองค์กรไปสู่ความสำเร็จ อีกทั้งผู้บริหารโรงเรียน คณะกรรมการสถานศึกษา ครูและบุคลากร จะร่วมกันในการบริหารอย่างไรที่จะนำพาองค์กรสามารถป้องกันปัญหายาเสพติดไม่ให้แพร่ระบาดเข้าในโรงเรียนซึ่งจะนำไปสู่การสร้างความเข้มแข็งของนักเรียนในโรงเรียน

จากสภาพปัญหาข้างต้นจึงทำให้ผู้วิจัยมีความสนใจที่จะศึกษาการพัฒนารูปแบบการป้องกันแก้ไขปัญหายาเสพติดในสถานศึกษาสังกัดเทศบาลนครสุราษฎร์ธานี เพื่อนำไปเป็นต้นแบบการบริหารจัดการโรงเรียนสังกัดเทศบาลนครสุราษฎร์ธานี ในด้านการป้องกัน ยาเสพติดให้กับโรงเรียนอื่นๆ นำไปปรับใช้ต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพการดำเนินงานการป้องกันแก้ไขปัญหายาเสพติดในสถานศึกษา สังกัดเทศบาลนครสุราษฎร์ธานี

2. เพื่อพัฒนารูปแบบการป้องกันแก้ไขปัญหายาเสพติดในสถานศึกษา สังกัดเทศบาลนครสุราษฎร์ธานี

3. เพื่อประเมินความเหมาะสมและเป็นไปได้ของรูปแบบการป้องกันแก้ไขปัญหายาเสพติดในสถานศึกษา สังกัดเทศบาลนครสุราษฎร์ธานี

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร ในการทำวิจัยครั้งนี้ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา ครูที่ปฏิบัติหน้าที่หัวหน้างานกิจการนักเรียน งานป้องกันยาเสพติดและครูผู้สอน สังกัดเทศบาลนครสุราษฎร์ธานี จำนวน 443 คน กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางของเครจซี่และมอร์แกน (Krejcie and Morgan) ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 205 คน แล้วสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) ด้วยการจับสลาก

2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถามเกี่ยวกับการพัฒนารูปแบบการป้องกันแก้ไขปัญหายาเสพติดในสถานศึกษา สังกัดเทศบาลนครสุราษฎร์ธานี

3. การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยได้ทำการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป ผลการวิเคราะห์ข้อมูลนำเสนอตามลำดับ โดยใช้สถิติการวิเคราะห์ ค่าร้อยละ (Percentage) การหาค่าเฉลี่ย ($\overline{X}$) ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)

ผลการวิจัย

ผลการศึกษาสภาพการดำเนินงานการป้องกันแก้ไขปัญหายาเสพติด ในสถานศึกษาสังกัดเทศบาลนครสุราษฎร์ธานี สรุปผล ดังนี้

1. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลสถานภาพส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม ประกอบด้วย สถานภาพ ประสบการณ์การปฏิบัติงาน และระดับชั้นที่สอน ของผู้ตอบแบบสอบถามสภาพการดำเนินงานการป้องกันแก้ไขปัญหายาเสพติดในสถานศึกษาสังกัดเทศบาลนครสุราษฎร์ธานี

ตารางที่ 1 จำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม

รายการ	จำนวน (n=205)	ร้อยละ
1. เพศ		
ชาย	83	59.5
หญิง	122	40.5
2. อายุ		
น้อยกว่า 25 ปี	17	8.30
25 – 30 ปี	52	25.40
31 - 40 ปี	61	29.80
มากกว่า 40 ปี	75	36.50

3. ตำแหน่ง		
ผู้อำนวยการโรงเรียน	10	4.87
ครู	195	95.13
4. ประสบการณ์การทำงาน		
น้อยกว่า 1 ปี	9	4.40
1 - 5 ปี	50	24.40
6 - 10 ปี	56	27.30
มากกว่า 10 ปี	90	43.90
5. ระดับชั้นที่สอน		
มัธยมศึกษาตอนต้น	155	75.60
ชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย	50	24.40

จากตารางที่ 1 พบว่า กลุ่มตัวอย่าง ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง อายุมากกว่า 40 ปี ดำรงตำแหน่งครู มีประสบการณ์ทำงาน มากกว่า 10 ปี และสอนในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น

2. ผลการวิเคราะห์สภาพการดำเนินงานการป้องกันแก้ไขปัญหายาเสพติด ในสถานศึกษาสังกัดเทศบาลนครสุราษฎร์ธานี

2.1 ผลการวิเคราะห์สภาพการดำเนินงานการป้องกันแก้ไขปัญหายาเสพติดในสถานศึกษาสังกัดเทศบาลนครสุราษฎร์ธานี โดยรวมและรายด้าน คือ ด้านการป้องกันยาเสพติด และด้านการแก้ไขปัญหายาเสพติด ปรากฏตามตารางที่ 2 ดังนี้

ตารางที่ 2 การวิเคราะห์สภาพการดำเนินงานการป้องกันแก้ไขปัญหายาเสพติด ในสถานศึกษาสังกัดเทศบาลนครสุราษฎร์ธานี โดยรวม

ประเด็น	$\overline{X}$	S.D.	ระดับการปฏิบัติ
1.ด้านการป้องกันยาเสพติด	3.08	0.94	ปานกลาง
2.ด้านการแก้ไขปัญหายาเสพติด	3.06	0.91	ปานกลาง
รวม	3.07	0.92	ปานกลาง

จากตารางที่ 2 พบว่า สภาพการดำเนินงานการป้องกันแก้ไขปัญหายาเสพติด ในสถานศึกษาสังกัดเทศบาลนครสุราษฎร์ธานี โดยรวมและรายด้านมีการปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง เรียงลำดับได้ดังนี้ ด้านการป้องกันยาเสพติดมีค่าเฉลี่ยสูงสุด และด้านการแก้ไขปัญหายาเสพติดมีค่าเฉลี่ยต่ำสุด

2. พัฒนารูปแบบการป้องกันแก้ไขปัญหายาเสพติดในสถานศึกษาสังกัด เทศบาลนครสุราษฎร์ธานี

จากการศึกษาสภาพการดำเนินงานการป้องกันแก้ไขปัญหายาเสพติด ในสถานศึกษาสังกัดเทศบาลนครสุราษฎร์ธานี โดยใช้แบบสอบถาม และศึกษาแนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ผู้วิจัยได้ดำเนินการร่างรูปแบบการป้องกันแก้ไขปัญหายาเสพติดในสถานศึกษาสังกัดเทศบาลนครสุ

ราษฎร์ธานี และนำร่างรูปแบบ พร้อมคู่มือของรูปแบบ ประกอบด้วยด้านองค์ประกอบของ(ร่าง) รูปแบบการดำเนินงานการป้องกันแก้ไขปัญหายาเสพติดในสถานศึกษาสังกัดเทศบาลนครสุราษฎร์ธานี ดังนี้ หลักการของรูปแบบ วัตถุประสงค์ของรูปแบบ เนื้อหาของรูปแบบ และด้านคู่มือการใช้ (ร่าง)รูปแบบการป้องกันแก้ไขปัญหายาเสพติดในสถานศึกษาสังกัดเทศบาลนครสุราษฎร์ธานี ประกอบด้วย ตอนที่ 1 บทนำ ตอนที่ 2 รูปแบบการป้องกันแก้ไขปัญหายาเสพติดในสถานศึกษาสังกัดเทศบาลนคร สุราษฎร์ธานี ประกอบด้วย 4 ส่วน ได้แก่ส่วนที่ 1 หลักการและวัตถุประสงค์ ส่วนที่ 2 ขั้นตอนการปฏิบัติงาน ส่วนที่ 3 กระบวนการและขั้นตอน ส่วนที่ 4 เงื่อนไขความสำเร็จ ตอนที่ 3 การดำเนินงานตามรูปแบบการป้องกันแก้ไขปัญหายาเสพติดในสถานศึกษาสังกัดเทศบาลนครสุราษฎร์ธานี โดยการตรวจสอบด้านความเหมาะสม ด้านความถูกต้องของรูปแบบและคู่มือรูปแบบจากผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 ท่าน โดยวิธีการเลือกแบบเจาะจง (Purposive sampling) ประเมินด้านความเหมาะสมและความถูกต้องของรูปแบบ เพื่อหาคุณภาพเครื่องมือ และพัฒนาปรับปรุงรูปแบบการป้องกันแก้ไขปัญหายาเสพติดในสถานศึกษาสังกัดเทศบาลนคร สุราษฎร์ธานี ความสอดคล้องและความเหมาะสมของ(ร่าง)รูปแบบการป้องกันแก้ไขปัญหายาเสพติดในสถานศึกษาสังกัดเทศบาลนครสุราษฎร์ธานี โดยผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 ท่าน ความสอดคล้องและความเหมาะสมของ(ร่าง)รูปแบบการป้องกันแก้ไขปัญหายาเสพติดในสถานศึกษาสังกัดเทศบาลนครสุราษฎร์ธานี โดยการประเมินค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) พบว่า ((ร่าง)รูปแบบการป้องกันแก้ไขปัญหายาเสพติดในสถานศึกษาสังกัดเทศบาลนครสุราษฎร์ธานี มีค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่าง 0.80 -1.00 แสดงว่า(ร่าง)รูปแบบการป้องกันแก้ไขปัญหายาเสพติดในสถานศึกษาสังกัดเทศบาลนครสุราษฎร์ธานี มีความสอดคล้องและความเหมาะสมกับเนื้อหาสามารถนำไปใช้ได้ตามวัตถุประสงค์

3. การประเมินผลการใช้รูปแบบการป้องกันแก้ไขปัญหายาเสพติดในสถานศึกษาสังกัดเทศบาลนครสุราษฎร์ธานี

การประเมินผลการใช้รูปแบบ ผู้วิจัยดำเนินการประเมินความเหมาะสม ความเป็นไปได้และความเป็นประโยชน์ของรูปแบบการป้องกันแก้ไขปัญหายาเสพติดในสถานศึกษาสังกัดเทศบาลนครสุราษฎร์ธานี จำนวน 15 คน ซึ่งได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจงจาก ผู้บริหารสถานศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษา และครูปฏิบัติหน้าที่หัวหน้างานกิจการนักเรียน โดยจัดส่งรูปแบบและแบบประเมินความเหมาะสม ความเป็นไปได้ และความเป็นประโยชน์ในการนำไปใช้ของรูปแบบการป้องกันแก้ไขปัญหายาเสพติดในสถานศึกษาสังกัดเทศบาลนครสุราษฎร์ธานี ดังนี้

การวิเคราะห์ข้อมูลความเหมาะสม ความเป็นไปได้และความมีประโยชน์ของรูปแบบการป้องกันแก้ไขปัญหายาเสพติดในสถานศึกษาสังกัดเทศบาลนครสุราษฎร์ธานี โดยภาพรวมและเป็นรายด้าน ผลการวิเคราะห์ปรากฏตามตารางที่ 4.6 – 4.9

ตารางที่ 3 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานความเหมาะสมความเป็นไปได้และความมีประโยชน์ของรูปแบบการป้องกันแก้ไขปัญหายาเสพติดในสถานศึกษาสังกัดเทศบาลนครสุราษฎร์ธานี โดยรวม

รายการประเมิน	$\overline{X}$	SD.	ระดับความเห็น
1. ความเหมาะสม	4.37	0.49	มาก
2. ความเป็นไปได้	4.38	0.49	มาก
3. ความมีประโยชน์	4.40	0.50	มาก
รวม	**4.38**	**0.49**	**มาก**

จากตารางที่ 3 พบว่า ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานความเหมาะสมความเป็นไปได้และความมีประโยชน์ของรูปแบบการป้องกันแก้ไขปัญหายาเสพติดในสถานศึกษาสังกัดเทศบาลนครสุราษฎร์ธานี โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านความมีประโยชน์มีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมาคือด้านความเป็นไปได้ และด้านความเหมาะสมตามลำดับ

อภิปรายผล

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยและพัฒนา (Research and Development) เรื่อง รูปแบบการป้องกันแก้ไขปัญหายาเสพติดในสถานศึกษาสังกัดเทศบาลนครสุราษฎร์ธานี สามารถอภิปรายผลได้ ดังนี้

1. การศึกษาสภาพปัจจุบันของการดำเนินงานการป้องกันแก้ไขปัญหายาเสพติดในสถานศึกษา สังกัดเทศบาลนครสุราษฎร์ธานี โดยรวมและรายด้านมีการปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง เรียงลำดับได้ดังนี้ ด้านการป้องกันยาเสพติด และด้านการแก้ไขปัญหายาเสพติด อันเนื่องมาจากการดำเนินงานการป้องกันแก้ไขปัญหายาเสพติดในสถานศึกษาสังกัดเทศบาลนครสุราษฎร์ธานีส่วนใหญ่ไม่บรรลุเป้าหมายเท่าที่ควร ทั้งนี้เนื่องจากปัญหายาเสพติดในปัจจุบันค่อนข้างมีความรุนแรง ความเจริญก้าวหน้าทางสังคมและเทคโนโลยีมีส่วนทำให้นักเรียนสามารถเข้าถึงสารเสพติดได้ง่ายขึ้น เช่น บุหรี่ไฟฟ้า กัญชา ทำให้การดำเนินงานของครูบุคลากรทางการศึกษามีความยากลำบากมากขึ้น สอดคล้องกับงานวิจัยของธนภัทร ทิพย์วงษ์ (2563) ทำการวิจัยเรื่อง ศึกษาแนวทางการแก้ไขปัญหาทางสังคมของเยาวชนกลุ่มพฤติกรรมเสี่ยงในเขตพื้นที่อำเภอป่าพะยอม จังหวัดพัทลุง ซึ่งกล่าวถึงสภาพปัญหาทางสังคมของเยาวชนกลุ่มพฤติกรรมเสี่ยงในเขตพื้นที่อำเภอป่าพะยอม จังหวัดพัทลุง เป็นปัญหาที่มีความรุนแรงและเกิดขึ้นอย่างต่อเนื่องในปัจจุบันอันสืบเนื่องมาจากปัญหายาเสพติดส่วนใหญ่ ซึ่งจะเป็นกลุ่มนักเรียน/นักศึกษาทั้งชายและหญิงและเป็นปัญหาที่เติบโตในยุคของสื่อเทคโนโลยีที่ทันสมัยสามารถติดต่อสื่อสารสะดวกขึ้นโดยที่ผู้ปกครองตามไม่ทันพฤติกรรมของบุตรหลาน ดังนั้นการจะพัฒนารูปแบบการป้องกันแก้ไขปัญหายาเสพติดในสถานศึกษาสังกัดเทศบาลนครสุราษฎร์ธานีจำเป็นจะต้องมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการป้องกันแก้ไขปัญหายาเสพติดในสถานศึกษาซึ่งจะช่วยให้ผู้ที่เกี่ยวข้องมีความเข้าใจอย่างถูกต้องเพื่อการปฏิบัติหน้าที่อย่างมีประสิทธิภาพ

2. ผลการพัฒนารูปแบบการป้องกันแก้ไขปัญหายาเสพติดในสถานศึกษาสังกัดเทศบาลนครสุราษฎร์ธานีพร้อมคู่มือการใช้รูปแบบฯ ประกอบด้วยด้านองค์ประกอบของรูปแบบการดำเนินงานการป้องกันแก้ไขปัญหายาเสพติดในสถานศึกษาสังกัดเทศบาลนครสุราษฎร์ธานี ดังนี้ หลักการของรูปแบบ วัตถุประสงค์ของรูปแบบ เนื้อหาของรูปแบบ และด้านคู่มือการใช้รูปแบบการป้องกันแก้ไขปัญหายาเสพติดในสถานศึกษาสังกัดเทศบาลนครสุราษฎร์ธานี ประกอบด้วย ตอนที่ 1 บทนำ ตอนที่ 2 รูปแบบการป้องกันแก้ไขปัญหายาเสพติดในสถานศึกษาสังกัดเทศบาลนคร สุราษฎร์ธานี ประกอบด้วย 4 ส่วน ได้แก่ส่วนที่ 1 หลักการและวัตถุประสงค์ ส่วนที่ 2 ขั้นตอนการปฏิบัติงาน ส่วนที่ 3 กระบวนการและขั้นตอน ส่วนที่ 4 เงื่อนไขความสำเร็จ ตอนที่ 3 การดำเนินงานตามรูปแบบการป้องกันแก้ไขปัญหายาเสพติดในสถานศึกษาสังกัดเทศบาลนครสุราษฎร์ธานี โดยการตรวจสอบด้านความเหมาะสม ด้านความถูกต้องของรูปแบบและคู่มือรูปแบบจากผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 คน โดยวิธีการเลือกแบบเจาะจง (Purposive sampling) ประเมินด้านความเหมาะสมและความถูกต้องของรูปแบบ เพื่อหาคุณภาพเครื่องมือ ได้ผลประเมินความสอดคล้องเชิงเนื้อและความถูกต้องของรูปแบบ พบว่ามีค่าดัชนีความสอดคล้องตั้งแต่ 0.80-1.00 ทุกด้าน ทั้งนี้อาจเนื่องมาจาก ผู้วิจัยได้นำผลจากการศึกษาสภาพปัจจุบันของการดำเนินงานการป้องกันแก้ไขปัญหายาเสพติดในสถานศึกษาสังกัดเทศบาลนครสุราษฎร์ธานี รวมทั้งสังเคราะห์จากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับรูปแบบการป้องกันแก้ไขปัญหายาเสพติดในสถานศึกษาสังกัดเทศบาลนครสุราษฎร์ธานี โดยผู้วิจัยมุ่งหวังให้รูปแบบและคู่มือรูปแบบฉบับนี้สามารถทำให้ผู้บริหารหรือครูและบุคลากรทางการศึกษานำไปเป็นแนวทางในการดำเนินงานการป้องกันแก้ไขปัญหายาเสพติดในสถานศึกษาสังกัดเทศบาลนครสุราษฎร์ธานี ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ธันยวัตร แก้วสุข (2559) ได้ทำการศึกษา เรื่อง การพัฒนาแนวทางการดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในสถานศึกษาของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษา เขต 29 ได้เสนอรูปแบบแนวทางการดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในสถานศึกษาของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 29 ดังนี้ 1. ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด หมายถึง การดำเนินงานในการสร้างภูมิคุ้มกันโดยมีมาตรการทางการศึกษา ให้ความรู้ ความเข้าใจ สอดแทรกเนื้อหาในหลักสูตร ปรับเปลี่ยนเจตคติและพฤติกรรมของนักเรียน การรณรงค์และประชาสัมพันธ์ให้ข้อมูลข่าวสารสร้างความตระหนักต่อปัญหายาเสพติดและรู้จักปฏิบัติตน สร้างเสริมทักษะชีวิตในการป้องกันปัญหายาเสพติด 2. ด้านการให้คำปรึกษา หมายถึง การดำเนินงานในการให้ความช่วยเหลือให้คำปรึกษา นักเรียนที่มีปัญหาด้านเศรษฐกิจ ปัญหาครอบครัว ปัญหาการเรียน ปัญหาพฤติกรรมด้านยาเสพติด ให้นักเรียนสามารถหาทางแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นด้วยตนเองได้อย่างถูกต้องและเหมาะสมกับนักเรียน ซึ่งมีบุคคลหลายฝ่ายเข้ามาเกี่ยวข้อง ได้แก่ เพื่อนนักเรียน ครูและผู้ปกครอง 3. ด้านการเฝ้าระวัง หมายถึง การดำเนินงานในการติดตาม สังเกต เฝ้าดูเหตุการณ์การเปลี่ยนแปลงของปัญหายาเสพติด ด้วยการสำรวจการใช้สารเสพติดและจำแนกสถานะความเข้มแข็งในการป้องกันปัญหายาเสพติดในสถานศึกษา มีการรายงานสถานการณ์เรื่องยาเสพติดให้ผู้เกี่ยวข้องรับทราบข่าวสาร 4. ด้านการบริหารจัดการ หมายถึง การดำเนินงานในการจัดทำโครงสร้างและกลไกการบริหารจัดการงานด้านยาเสพติด การอำนวยการดำเนินงานในระบบ

ต่างๆ ด้วยการสร้างกลไกการทำงาน ได้แก่ กลไกระดับเขตพื้นที่การศึกษา พื้นที่อำเภอ ระดับโรงเรียน ระดับห้องเรียน ระดับชั้นเรียนโดยกำหนดให้มีผู้รับผิดชอบที่ชัดเจน จัดทำแผนปฏิบัติการประจำปี ขับเคลื่อนกิจกรรมด้านยาเสพติดพัฒนาบุคลากรเพื่อปฏิบัติงานด้านยาเสพติด กำกับติดตามการดำเนินงาน รวบรวมและรายงานผลการดำเนินงาน 5. ด้านการรณรงค์ป้องกันยาเสพติด หมายถึงการดำเนินการจัดกิจกรรมรณรงค์ต่อต้านยาเสพติดในการป้องกันและสร้างภูมิคุ้มกันให้กับนักเรียนในสถานศึกษา โดยความร่วมมือของหน่วยงานภาครัฐและภาคเอกชน และ 6. ด้านการให้การศึกษาและเผยแพร่ความรู้ หมายถึง การให้ความรู้ เผยแพร่ประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับการดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด

3. ผลการประเมินการใช้รูปแบบการป้องกันแก้ไขปัญหายาเสพติดในสถานศึกษาสังกัดเทศบาลนครสุราษฎร์ธานีจากการนำรูปแบบไปทดลองใช้ และกลุ่มเป้าหมาย จำนวน 15 คน ซึ่งได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง ประกอบด้วย ผู้บริหารสถานศึกษา ครูปฏิบัติหน้าที่หัวหน้างานกิจการนักเรียน จากการประเมินผลการใช้รูปแบบการป้องกันแก้ไขปัญหายาเสพติดในสถานศึกษาสังกัดเทศบาลนครสุราษฎร์ธานีพบว่า โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าด้านความมีประโยชน์มีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมาคือด้านความเป็นไปได้ และด้านความเหมาะสมตามลำดับ ผลวิจัยเป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะผู้วิจัยได้ทำการสังเคราะห์ข้อมูลจากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับรูปแบบการป้องกันแก้ไขปัญหายาเสพติดในสถานศึกษาสังกัดเทศบาลนครสุราษฎร์ธานี เพื่อเป็นแนวทางในการดำเนินงานการป้องกันแก้ไขปัญหายาเสพติดในสถานศึกษาสังกัดเทศบาลนครสุราษฎร์ธานี ซึ่งให้ความสำคัญเกี่ยวกับการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดโดยการสร้างการรับรู้และการมีส่วนร่วม โดยมุ่งเน้นการสร้างจิตสำนึก ความตระหนัก การรับรู้ และทัศนคติเพื่อให้เกิดการป้องกันช่วงก่อนการเริ่มเสพ และการพัฒนาเยาวชนควบคู่ ครอบครัว โรงเรียน และชุมชนสอดคล้องกับงานวิจัยของธนชน อินทจันทร์ (2556) ได้ทำการศึกษาเรื่อง รูปแบบการป้องกันยาเสพติดในสถานศึกษาสังกัดอาชีวศึกษาในภาคอีสานตอนล่าง ได้เสนอรูปแบบการป้องกันยาเสพติดในสถานศึกษาสังกัดอาชีวศึกษาในภาคอีสานตอนล่าง โดยการป้องกันยาเสพในสถานศึกษาต้องใช้วิธีการที่หลากหลาย และการร่วมมือกับผู้ที่เกี่ยวข้องทุกฝ่ายจึงจะทำให้การป้องกันปัญหายาเสพติดได้ จึงใช้วิธีการ 6 ด้าน ดัง นี้ 1.ด้านการให้การศึกษา 2.ด้านการปรับสภาพแวดล้อม 3.ด้านกิจกรรมทางเลือก 4.ด้านการใช้กิจกรรมกลุ่มเพื่อน 5.ด้านการฝึกทักษะชีวิต 6.ด้านการประชาสัมพันธ์

องค์ความรู้ที่ได้จากการศึกษา

สถานศึกษานำผลการติดตามการนำรูปแบบการป้องกันแก้ไขปัญหายาเสพติดในสถานศึกษาสังกัดเทศบาลนครสุราษฎร์ธานีไปใช้มาปรับปรุงการดำเนินงาน ทั้งด้านการป้องกันปัญหายาเสพติดในสถานศึกษาดำเนินการล่วงหน้าโดยการอบรมให้การศึกษาข้อมูลข่าวสารและความรู้การให้การศึกษา ข่าวสาร ความรู้ และข้อมูลในเรื่องคุณภาพชีวิต ยา และยาเสพติด ตลอดจนการป้องกันตนเอง ครอบครัว และชุมชน ให้พ้นจากยาเสพติดด้วยวิธีการต่าง ๆ เพื่อเป็น

ภูมิคุ้มกันให้ประชาชนไม่ใช้ยาเสพติด ถึงแม้จะประสบปัญหาต่าง ๆ รวมทั้งการปรับปรุงสภาพแวดล้อมใกล้ตัวที่มีส่วนผลักดันให้ใช้ยาเสพติดควบคู่กันไปด้วย ด้านแก้ไขปัญหายาเสพติดโดยการขจัดโอกาสที่นักเรียนจะเกี่ยวข้องกับยาเสพติดทั้งในด้านผู้ผลิต ผู้เสพและผู้จำหน่าย เพื่อไม่ให้ปัญหายาเสพติดไม่ให้เกิดขึ้น ซึ่งกระทำได้โดยหลายวิธีการ เช่น การสร้างภูมิคุ้มกันทางปัญญา การส่งเสริมสถาบันครอบครัว การปราบปรามการปราบปรามผู้ที่ลักลอบจำหน่ายยาเสพติด และการบำบัดรักษาผู้ที่เสพยาเสพติด โดยอาศัยความร่วมมือจากทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง

เอกสารอ้างอิง

กาญจนา คุณารักษ์. (2555). *การพัฒนารูปแบบการป้องกันการกระทำผิดซ้ำ เกี่ยวกับยาเสพติด : กรณีศึกษาสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน.* บัณฑิตวิทยาลัย :มหาวิทยาลัยศิลปากร.

เกรียงศักดิ์ คงทับทิม. (2548). *การมีส่วนร่วมของผู้นำชุมชนในการป้องกันปัญหายาเสพติด : ศึกษาเฉพาะกรณี เขตพื้นที่รับผิดชอบของสถานีตำรวจภูธร ตำบลกระตีบ อำเภอกำแพงแสน จังหวัดนครปฐม.*บัณฑิตวิทยาลัย :สถาบันราชภัฏนครปฐม.

ขวัญหทัย ยิ้มละมัย. (2556) *รูปแบบการบริหารกิจกรรมเสริมสร้างภูมิคุ้มกันยาเสพติดในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา.* บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยนเรศวร.

จุรีรัตน์ ดีเพชร.(2562). การดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวะศึกษาจังหวัดสระแก้ว. บัณฑิตวิทยาลัย :มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี.

ธนชน อินทจันทร์.(2556). *รูปแบบการป้องกันยาเสพติดในสถานศึกษาสังกัดอาชีวศึกษาในภาคอีสานตอนล่าง.* บัณฑิตวิทยาลัย :มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์.

ธันยวัตร แก้วสุข.(2559). *การพัฒนาแนวทางการดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในสถานศึกษาของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 29.* บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.

นรินทร์ แก้วมีศรี และคณะ. (2546). *แนวทางการส่งเสริมประชาสังคมเพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในชุมชน.* กรุงเทพฯ : สถาบันเครือข่ายพัฒนาส่งเสริมการวิจัยระดับพื้นที่.

มทูร พูลสวัสดิ์. (2562). *รูปแบบการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดโดยวิธีการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม : กรณีศึกษาโรงเรียนเมืองนครศรีธรรมราช จังหวัดนครศรีธรรมราช.* บัณฑิตวิทยาลัย :มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช